

ПОРАКА

Гласило на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост Број 1 година XXV

Скопје, март 2012 г.

СОДРЖИНА

2 страна

Политиките за штедење на ЕУ

3 страна

Програмски активности на РЦПЛИП - ПОРАКА во 2012 г.

4 и 5 страна

Анализа со предлози за унапредување на социјална заштита

6, 7 и 8 страна

Декларација од конференција "Стари, па што?" на ЕАСПД

9 страна

Веб-напис за кампањата на РЦПЛИП - ПОРАКА

10 страна

Препораки од Советот на Европа до државите членки

11 страна

ПОРАКА: отворете ги прозорците кон општина без дискриминација

12 и 13 страна

Одбележување на Светскиот ден на Дауновиот синдром

14 и 15 страна

Активности на дневните центри на РЦПЛИП - ПОРАКА

16 страна

*Наша страница
Нова програмска активност во дневниот центар - ПОРАКА Скопје***"ПОРАКА"***Гласило на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост - ПОРАКА
Гласилото излегува секои 3 месеци***Главен и одговорен уредник:**

Виолета Димоска

Уредувачки одбор:

Василка Димоска

Владо Крстовски

Маја Гаџоска

Графичко обликување и печат:

Дата Понс, Скопје

Тираж 1.000 примероци

Март 2012 год. Број 1, год. XXV

Адреса на РЦПЛИП - ПОРАКА:

"Орце Николов" бр. 122, 1000 Скопје;

тел.: 329 69 61; факс: 329 69 60

E-mail: poraka@t-home.mkWeb: www.poraka.org.mk**Според Министерството за култура на РМ, со одлука 07-2613/2, за гласилото ПОРАКА се плаќа повластена даночна стапка од 5%.****Дадените согледувања и употребаната терминологија во одредени написи од одредени автори не го одразуваат официјалното мислење и ставови на РЦПЛИП - ПОРАКА.****Вовед****Расправа во Европскиот парламент****Политиките за штедење на ЕУ го поткопуваат животот на лицата со попреченост**

На 9-ти февруари 2012 година, Европската асоцијација на обезбедувачи на сервисни служби за лица со попреченост - ЕАСПД учествуваше на јавната расправа во Европскиот парламент организирана од ENIL (Европска мрежа за самостојно живеење) и Европската парламентарна група GUE/NGL (Европска обединета левица/Нордиска зелена левица).

Фокусот на расправата беше да се покаже негативното влијание на актуелните политики за штедење на Европската унија во однос на лицата со попреченост. Тројца членови на парламентот учествуваа во расправата. Расправата беше поделена на два различни панели. На првиот панел се разгледуваше влијанието на мерките за штедење врз лицата со попреченост. Од панелот произлегоа четири теми: попреченост и политика, деинституционализација, попреченост и медиумите и индивидуални буџети.

Во вториот панел се опфати заканата од ускратувања на права на лицата со попреченост на ниво на ЕУ. Се идентификуваа акции за да се разгледа актуелната ситуација и да се обезбеди поддршка за правата на лицата со попреченост во ЕУ. Simona Giarrantano (Европски форум за попреченост) објасни како намалувањата во финансирањето од страна на локалните власти имаат удар врз ефектите на другите социјални сервисни служби. На општествено ниво, **потребно е да се инвестира во лицата и во квалитетот на сервисните служби за Европа после финансиската криза.** Peter Lambreghts (ENIL и Onafhankelijk leven) ја изрази потребата за промена на пристапот што политичките лидери го имаат во однос на попреченоста. Тој истакна дека **промовирањето на социјалната инклузија и намалувањето на сиромаштијата треба да биде во срцето на агендата на Европскиот парламент.**

Расправата во Европскиот парламент беше значајна од многу причини. Прво, ја подигна свесноста за прашањата со кои лицата со попреченост се соочуваат во сегашната финансиска клима. Второ, ја содржи пораката дека **мерките за штедење негативно влијаат врз животот на лицата со попреченост** на повеќе начини. Овие прашања и како тие да се решат треба да се во сржта на проектот на Европската унија. На крај, се разгледаа и предлози за преземање на понатамошни акции за да се осигураат правата на лицата со попреченост како граѓани на ЕУ.

Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост - ПОРАКА, како членка на ЕАСПД, активно е вклучен во активностите кои оваа асоцијација ги презема на европско ниво, а се насочени кон намалувањето на ефектите на кризата врз животот на лицата со попреченост. Во моментот, во тек е истражување чија цел е да создаде слика за актуелните случувања во однос на кретењата на социјалните буџети кои се наменети за лица со попреченост на национално, регионално и локално ниво.

Активности на РЦПЛИП - ПОРАКА

Континуирани програмски активности на РЦПЛИП – ПОРАКА во 2012 година

Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – ПОРАКА во 2012 година продолжува со реализација на активностите кои произлегуваат од поставените цели и принципи на делување.

Една од основните области на делување на РЦПЛИП – ПОРАКА е одржување и развивање на мрежа од социјални сервисни служби во местото на живеење. Активностите во оваа област се насочени во два правци: кон одржување на континуитет во работата на оформените социјални сервисни служби (дневни центри) и кон создавање на услови за промовирање на други видови на сервисни служби.

РЦПЛИП – ПОРАКА и во 2012 година ќе продолжи да лобира за воведување на соодветните регулаторни механизми во РМ кои ќе обезбедат еднаков пристап на НВО секторот во областа на пружање на услуги од социјална заштита, преку лиценцирање и склучување на договор за партнерски односи и финансирање на активностите во дневните центри. Истовремено ќе продолжи со иницирање на локалната самоуправа, со цел активно да учествува во процесот на одржливост и отворање на нови сервисни служби во општините, согласно Законот за локална самоуправа.

Унапредувањето на законските можности во однос на правата на лицата со интелектуална попреченост во РМ е редовна континуирана активност на РЦПЛИП – ПОРАКА уште од нејзиното формирање. Во 2012 година, особено внимание ќе се посвети на имплементација на Конвенцијата на ОН за правата на лица со попреченост. Дел од активностите кои ќе бидат спроведувани во текот на 2012 година се продолжение на кампањите кои РЦПЛИП – ПОРАКА ги води изминатите години. Воедно, ќе продолжи со редовните активности за унапредување на законската рамка во областите на социјална заштита, образование, здравствена заштита и здравствено осигурување, вработување наметнувајќи ги усвоените приоритети на своето членство како неопходни промени за унапредување на правата на лицата со интелектуална попреченост.

РЦПЛИП – ПОРАКА ќе продолжи со спроведување на активности за подигнување на јавната свест во однос на потребите и правата на лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства. Во 2012 година ќе биде обезбеден континуитет на овие активности како основен предуслов за разбивање и надминување на предрасудите и бариерите, особено во оние области кои се најалармантни, тргнувајќи од се уште високиот степен на предрасуди и злоупотреби со кои се соочуваат лицата со интелектуална попреченост.

Во текот на 2012 година, РЦПЛИП – ПОРАКА ќе продолжи со активности во однос на локалните акциони планови за унапредување на положбата на лицата со попреченост во Охрид, Куманово, Виница и Радовиш каде фокус ќе биде ставен на поддршка на координативните тела во општините за ефективно имплементирање на локалните акциони планови. Истовремено ќе продолжи со активности за подготовка на програма која ќе значи креирање на локални акциони планови и во други општини по локалните избори во 2013 година.

**Чедомир
Трајковски**
Претседател на
РЦПЛИП - ПОРАКА

Друга континуирана активност на РЦПЛИП – ПОРАКА, која ќе се реализира и оваа година е координација, стручно-методолошка помош и поддршка на локалните организации. Тоа подразбира дека и оваа година ќе се делува на зајакнувањето на капацитетот на локалните организации на РЦПЛИП – ПОРАКА со цел поефективно остварување на нивните програмски задачи.

Препознатливоста на РЦПЛИП – ПОРАКА како лидер во областа на правата за лица со интелектуална попреченост резултираше со нови партнерства во 2011 кои се воспоставија со Х.Е.Р.А во програмата “Сексуалност, сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост”, и со Британскиот Совет во РМ во рамките на програмата “Активни граѓани”. Во 2012 година РЦПЛИП – ПОРАКА ќе продолжи со започнатите активности кои произлегуваат од овие партнерства. Партнерството со Х.Е.Р.А ќе биде насочено кон ширење и содржинско дополнување на програмата на ниво на РМ. Активностите, пак, во рамките на програмата “Активни граѓани” ќе бидат насочени кон истакнување на дискриминацијата што лицата со попреченост и нивните семејства ја искусуваат во секојдневниот живот.

Успешната реализација на спортско-рекреативни активности за корисниците на дневните центри на РЦПЛИП – ПОРАКА во изминатите години, поттикнуваат на нивно организирање и во иднина. За таа цел РЦПЛИП – ПОРАКА ќе продолжи со организирање на овие активности во 2012 година во соработка со локалните организации и сервисните служби.

Како и во изминатите години така и во 2012 година, РЦПЛИП – ПОРАКА ќе продолжи со соработката што ја има воспоставено на меѓународно ниво и ќе земе учество во реализацијата на заеднички иницијативи, активности и проекти кои ќе произлезат од членувањето во асоцијациите. Членството на д-р Василка Димоска, програм менаџер во РЦПЛИП – ПОРАКА, во Бордот на ЕАСПД, е основа за многу поактивна и подетална соработка на РЦПЛИП – ПОРАКА на меѓународно ниво.

Уште една континуирана активност која ќе се спроведува во 2012 година е издавачката дејност, односно и оваа година ќе се печати гласилото “ПОРАКА”, како и прирачници, брошури, промотивни материјали, во согласност со програмските активности.

Програмата за работа на РЦПЛИП – ПОРАКА за 2012 година е отворена и може да се надополнува во текот на нејзината реализација.

Активности на РЦПЛИП - ПОРАКА**Анализа со предлози за унапредување на социјалната заштита за лица со интелектуална попреченост во Република Македонија**

Унапредувањето на правата на лица со интелектуална попреченост и нивните семејства е основна програмска активност на Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – ПОРАКА. Со оглед на тоа што лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства се една од социјално најзагрозените групи граѓани во нашето општество, неопходни се итни промени во областа на социјалната заштита.

Во периодот септември – ноември 2010 година, Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – ПОРАКА во соработка со своите локални организации спроведе истражување за состојбата на лицата со интелектуална попреченост во Република Македонија, во кое беа опфатени 266 родители на лица со интелектуална попреченост од 14 општини во Република Македонија. Истражувањето имаше за цел да се согледа состојбата и условите во кои живеат лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства во Република Македонија. Преку анализа на собраните податоци и информации, добиени се следните основни заклучоци:

- Грижата за лицата со интелектуална попреченост е основна задача за родителите и семејството, ограничувајќи ги можностите за засновање на работен однос и учество во јавниот, општествениот и политичкиот живот;
- 93% од интервјуираните родители посочиле дека секојдневно водат целосна грижа за своето дете, што опфаќа голем број различни активности, почнувајќи од задоволување на основни физиолошки потреби, постојана придружба и надзор, до развивање на социјални вештини;
- 81% од интервјуираните родители на лица со интелектуална попреченост укажале дека секојдневно се соочуваат со разновидни проблеми и потешкотии во голем број области, а најголемиот дел од нив ја потенцирале неповолната финансиска состојба;
- Водењето грижа за лице со интелектуална попреченост доведува до неможност за остварување работен ангажман и градење на кариера за 73% од интервјуираните родители;
- 90% проценти од интервјуираните родители изјавиле дека не се задоволни од поддршката од државата.

Врз основа на резултатите од истражувањето, во оваа анализа укажуваме на главните три групи на приоритети за лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства во областа на социјалната заштита:

- 1. Унапредување на социјалната заштита преку парични надоместоци за лицата со попреченост;**
- 2. Подобрување на положбата на биолошките семејства на лицата со интелектуална попреченост, преку нивно изедначување со згрижувачките семејства;**
- 3. Развивање и зајакнување на мрежата на социјални сервисни служби за поддршка на лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства.**

ДЕЛ 1. Унапредување на социјалната заштита преку парични надоместоци за лицата со попреченост

Во Законот за социјална заштита не постои одредба со која лицата со интелектуална попреченост во Република Македонија ќе добијат можност да остваруваат лично право (паричен надоместок) по основ на нивната попреченост и неспособност за работа. Единствената поддршка доаѓа преку Посебниот додаток за деца со интелектуална попреченост до 26-годишна возраст и Паричниот надоместок за помош и нега од друго лице за лица со интелектуална попреченост над 26-годишна возраст, но овие надоместоци не се лични права.

Во изминатите неколку години, РЦПЛИП – ПОРАКА бара менување на ваквата состојба, а можните решенија се содржани во следните два предлози:

1. Остварување на право на постојана парична помош (член 57 – член 67 од Законот за социјална заштита)

Лицата со умерена, тешка и длабока интелектуална попреченост, треба да го остваруваат правото на постојана парична помош како лично право по основ на нивната попреченост, при што не треба да се земаат во предвид приходите и социо-економскиот статус на семејството. Лицата со умерена, тешка и длабока интелектуална попреченост поради степенот на попреченост не се во можност да остваруваат приходи. Остварувањето на постојана парична помош за оваа група на граѓани мора да има третман на личен буџет, базирано врз сеопфатна проценка на потребите и можностите, а ќе биде во функција на задоволување на основните егзистенцијални потреби.

2. Остварување на право на додаток за слепило и мобилност (член 84-а од Законот за социјална заштита)

Остварување на правото на додаток за мобилност да биде достапен за лицата со тешка и длабока интелектуална попреченост без постоење на услов да се движи со помош на инвалидска количка како што тоа во моментот се обезбедува со измените и дополнувањата на Законот за социјална заштита. Лицата со тешка и длабока интелектуална попреченост не можат самостојно да се движат и да се ориентираат во просторот. Но, користењето на ова право не треба да се условува со користење на инвалидска количка затоа што лицата со тешка и длабока интелектуална попреченост немаат потреба од движење со помош на инвалидска количка.

Анализа и предлози за унапредување на социјалната заштита

ДЕЛ 2. Подобрување на положбата на биолошките семејства кои имаат член со интелектуална попреченост

Остварувањето на посебен додаток или паричен надоместок за помош и нега од друго лице, во износите кои се предвидени со Законот за заштита на децата и со Законот за социјална заштита, воопшто не ги задоволува потребите кога станува збор за грижа и нега за деца/лица со интелектуална попреченост.

Родителите, кои заради потребата од 24-часовна грижа за своето дете/лице со интелектуална попреченост не се во можност да засниваат работен однос, се наоѓаат во неповолна состојба. Состојбата на социјален ризик се продлабочува, бидејќи покрај неможноста да засноваат работен однос, тие не добиваат доволна поддршка од државата.

Од друга страна, Законот за социјална заштита овозможува сместување и згрижување на деца/лица со интелектуална попреченост во згрижувачки семејства кои дополнително добиваат месечен надоместок на трошоците за сместено лице и месечен надоместок за згрижување. Ваквиот нерамноправен третман предизвикува голем револт и незадоволство кај биолошките семејства.

Во овој дел, РЦПЛИП – ПОРАКА ги предлага следните две можни решенија:

1. Зголемување на износот на посебниот додаток и на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице кои се користат од страна на родител на дете/лице со интелектуална попреченост. Исто така, кога станува збор за лица со умерена интелектуална попреченост потребно е остварување на надоместокот за помош и нега од друго лице во поголем обем, наместо во помал обем како што е моменталното решение. Со навршувањето на 26 годишна возраст, потребите на лицата со умерена интелектуална попреченост од помош и нега од друго лице не се намалуваат, туку напротив се зголемуваат.

2. Надоместоците кои ги користат згрижувачките семејства да бидат достапни и за семејства во кои и двата родители немаат засновано работен однос, како и семејства со самохрани родители кои имаат дете/деца со интелектуална попреченост.

Овој предлог ќе овозможи изедначување на правата на биолошките родители, со правата на згрижувачките семејства и превенција од институционализација. Особено ранливи се невработените родители и самохраните родители кои не можат да обезбедат основна егзистенција, како за себе така и за својот член со интелектуална попреченост. Бројот на овие родители кои би ги користеле надоместоците за сместување и згрижување изнесува околу 1000.

ДЕЛ 3. Развивање и зајакнување на мрежата на социјални сервисни служби за поддршка на лицата со интелектуална попреченост

Социјалните сервисни служби се од големо значење за лицата со попреченост и нивните семејства. Реформскиот процес за деинституционализација и превенција од институционализација, кој започна во 2000 година во Република Македонија, резултира со оформување на иницијална мрежа од социјални сервисни служби (дневни центри и станбени заедници), но за ефективна поддршка на секојдневното живеење на лицата со интелектуална попреченост потребно е засилена работа и вложување во широка лепеза на достапни и квалитетни сервисни служби: мали групни домови, сервисни служби за самостојно живеење, центри за времено опфаќање, лични асистенти, ресурсни центри, служби за поддржано вработување...

Во процесот на обезбедување на социјални сервисни служби потребно е разработување на регулаторни механизми, тргнувајќи од мапирање на потребите на национално и локално ниво, развивање на процедури за ориентација на корисниците во сервисни служби, лиценцирање и акредитација на обезбедувачите на сервисните служби, развивање на стандарди за квалитет и процедури за финансирање на сервисните служби.

Здруженијата на граѓани кои обезбедуваат сервисни служби за лица со интелектуална попреченост треба да бидат прифатени како рамноправни партнери на државата, преку лиценцирање и склучување на договори за целосно финансирање на сервисните служби на здруженијата на граѓани.

Сегашното решение кое го регулира вршењето на работи од областа на социјална заштита од страна на здруженија на граѓани, не обезбедува континуитет и одржливост на сервисните служби на здруженијата на граѓани и доведува до нерамноправен третман помеѓу сервисните служби кои ги обезбедува државата и сервисните служби кои ги обезбедува невладиниот сектор. Вршењето на работи од социјална заштита од страна на здружение на граѓани во Законот за социјална заштита е дефинирано како проект: *“Министерството учествува во обезбедување дел од средствата за вршењето на одредени работи од социјална заштита на здружението...”*

Ваквото решение е неприфатливо кога станува збор за сервисни служби за лица со интелектуална попреченост (дневни центри, мали групни домови, сервисни служби за самостојно живеење, центри за времено опфаќање и друго). Овие **сервисни служби не смеат да имаат времен карактер, а нивната одржливост мора да биде обезбедена од страна на државата. Тоа значи целосно финансирање на сите трошоци за функционирање на сервисната служба на здружението на граѓани**, односно **еднаков третман со државните сервисни служби** во кои Министерството ги покрива сите трошоци.

Во изминатиот период, предлозите на РЦПЛИП - ПОРАКА за унапредување на социјалната заштита за лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства во неколку наврати се презентирани и дискутирани со Министерот за труд и социјална политика, г-дин Спиро Ристовски и членови на неговиот кабинет. Добиена е позитивна повратна информација дека Министерството за труд и социјална политика сериозно размислува за имплементирање на мерки кои би ја подобриле социјалната заштита на лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства.

Заклучоци и препораки од Европската конференција “Стари, па што? Самостојно живеење за стари лица со попреченост”

Како придонес на Европската година за активно стареење и солидарност меѓу генерациите, ЕАСПД објавува препораки за вклучување на старите лица со попреченост.

Лицата со попреченост во Европа денес живеат подолго и во подобри здравствени услови благодарение на позитивните случувања во медицинскиот третман и општествените постигнувања. Во прилог на тоа, лицата, општо земено, живеат подолго и многу од нив ќе стекнат попречености како дел од таа долговечност. Како резултат, општеството се повеќе го цени придонесот кој можат да го дадат постарите лица со попреченост. Овие случувања во долговечноста, добредојдени како што се, носат нови предизвици за лицата со попреченост, обезбедувачите на социјални и здравствени сервисни служби, како и на семејствата и креаторите на политики на национално и на европско ниво.

Поради тоа, ЕАСПД, неодамна ја објави “Декларацијата од Линц” за вклучување на постарите лица со попреченост во општеството како дел од својот придонес во случувањата на Европската година за активно стареење и солидарност меѓу генерациите. Декларацијата прави резиме од најважните политички препораки кои се потребни за ефективно имплементирање на Конвенцијата на ОН за правата на лица со попреченост. Исто така, се наведуваат политиките што се потребни при развивање на поинклузивно општество и системи за поддршка со висок квалитет за стари лица со попреченост. Декларацијата се базира врз исходите на Конференцијата на ЕАСПД “Стари? Па што? Самостојно живеење за стари лица со попреченост” која се одржа во јули 2011 година во Линц, Австрија.

Franz Wolfmayr, Претседател на ЕАСПД изјави: “ЕАСПД е активно вклучена во дискусиите за Активно стареење и солидарност помеѓу генерациите веќе неколку години. Имаме организирано три меѓународни конференции на оваа тема. Главните исходи се дека, од една страна, треба да го славиме фактот што живееме подолго и можеме да бидеме активни и во постарите години, и од друга страна, треба да се справуваме со вистинските предизвици што стојат пред нас. Не е лесен патот кон остварување на целосното уживање на правата од страна на старите лица врз основа на почит за индивидуалните избори и вредноста на индивидуалните разлики. Властите треба да го олеснат оспособувањето на лицата и да промовираат развивање на соодветни сервисни служби за стари лица. Како најголема Европска мрежа на обезбедувачи на сервисни служби, ние во ЕАСПД сме подготвени да работиме со сите релевантни партнери за да се обезбеди висок квалитет на живеење за старите лица со попреченост”.

Декларација од Линц

Вовед

Лицата со попреченост во Европа денес живеат подолго и во подобри здравствени услови благодарение на позитивните случувања во медицинските третмани и општествените постигнувања.

Овие развитоци во долговечноста се добредојдени, но носат нови предизвици за социјалните и здравствените обезбедувачи на сервисни служби, како и на семејствата и креаторите на политики на национално и на европско ниво. Усвојувањето на Конвенцијата на ОН за правата на лица со попреченост во 2006 година, која промовира квалитет на живеење, избор и вклучување во општеството за лицата со попреченост, веќе направи голем чекор напред во започнувањето на дискусии и создавање свесност на политичко ниво. Сепак, се уште е долг патот до исполнување на потребите на постарите лица со попреченост и нивното вклучување во општеството.

Во рамките на истражувањето спроведено за Европската платформа против сиромаштија и социјално исклучување, започнато во декември 2010 година, Европската комисија ги идентификуваше лицата со попреченост и постарите лица како група со голем ризик да паднат во сиромаштија и социјално исклучување. Тоа значи дека старите лица со попреченост се соочуваат со многу неповолности и ризици во општеството. За старите лица исто така е поверојатно дека ќе живеат во резиденциска институција, а честопати и немаат можност да избираат каде ќе живеат и со кого сакаат да живеат. Ова се случува и покрај членот 19 од Конвенцијата на ОН за правата на лица со попреченост, каде јасно се наведува правото на сите лица со попреченост да искустат “самостојно живеење и да бидат вклучени во заедницата”.

“Стари, па што? Самостојно живеење за стари лица со попреченост”

Во јуни 2006 година, ЕАСПД ја вклучи дискусијата за посебните потреби на старите лица со попреченост на политичката агенда преку организирање на европска конференција за “Старењето и попреченоста” во Грац, Австрија. Во март 2009 година, ЕАСПД беше ко-организатор на европска конференција за “Нови знаења во долгорочната грижа и поддршка – преминување на границите помеѓу старењето и попреченоста” во Барселона.

Конференцијата што се организираше во Линц соедини на едно место важни чинители и експерти од цела Европа со цел да се дискутира за самостојното живеење и индивидуалната поддршка во редовните сервисни служби за старите лица со попреченост.

Оваа декларација ги резимира најважните политички препораки што се потребни за правилно да се имплементира Конвенцијата на ОН и потребните политики при развивање на поинклузивно општество и системи за поддршка со висок квалитет.

Декларации:

Делегатите

На европската конференција “Стари, па што? Самостојно живеење за стари лица со попреченост”, одржана во Линц, Австрија, меѓу кои и различни чинители од областите на попреченост и старење:

- Лица со физичка, сензорна и интелектуална попреченост,
- Стари лица,
- Семејства и професионални згрижувачи,
- Обезбедувачи на сервисни служби,
- Власти,
- Политичари и креатори на политики на регионално, национално и европско ниво,
- Академици и истражувачи,

1. Изјавуваат:

- a) дека сите стари лица со попреченост се полноправни граѓани кои имаат право да ги практикуваат своите права врз основа на почит за нивните индивидуални избори и разлики.
- b) дека сите стари лица со попреченост го имаат истото право како и останатите да носат одлуки за тоа како и со кого сакаат да живеат;
- v) дека треба да постои презумпција на способност да се носат одлуки и избори.
- g) дека може да е потребна поддршка за оние кои имаат ограничена способност да ги изразат своите избори и одлуки, да се оспособат за тоа да го прават. Неопходно е ваквиот вид на поддршка да ја почитува волјата и преференците на лицето и е ослободена од несоодветно влијание.
- d) Дека е неприфатливо старите лица со попреченост да продолжат да се соочуваат со бариери во однос на живеењето и целосното учество во општеството.
- f) Дека е неприфатливо голем број на стари лица со попреченост да живеат без достоинство во несоодветни, рестриктивни, изолирани услови без оглед на нивната волја, преференци, барања и права.

- e) Дека е неопходно да се почитуваат човековите и граѓанските права во секојдневниот живот на старите лица со попреченост.
- ж) Дека треба да се промовираат мерки за домашна грижа и самостојно живеење, а сегрегирачките резиденциски места за живеење треба да се трансформираат во објекти за поддршка од мал капацитет во местото на живеење кои се ориентирани кон лицата.

2. Се согласуваат:

- a) да побараат расположливоста и достапноста на сервисните служби во местото на живеење и животот во заедницата да ги заменат сите видови на сегрегирани средини.
- b) да ги промовираат потребите на старите лица со попреченост во рамките на редовните текови на политиките.
- v) да се зајакне социјалната инклузија, интеграцијата и учеството, како и да се дава поддршка на постоечките социјални, семејни и во местото на живеење мрежи за стари лица со попреченост.
- g) да се поддржуваат човековите права и пристапите ориентирани кон лицето.
- d) да се развива соработката во истражувањата во областа на самостојното живеење за старите лица со попреченост.
- f) да се промовира размена на идеи и модели на добри практики за решенија за самостојното живеење на старите лица со попреченост.
- e) да се промовира доживотна перспектива во одбележувањето и поттикнувањето на креативниот потенцијал кај старите лица со попреченост.

3. Препорачуваат до:

3.1. Европската комисија

- a) да продолжи со финансирање на истражувања кои обезбедуваат споредби помеѓу институционалната грижа и грижата во местото на живеење, во однос на квалитетот и трошоците.
- b) да обезбедува насоки за користење на Структурните фондови и други инструменти на ЕУ за финансирање наменети за деинституционализија и самостојно живеење.

Продолжува →

Меѓународна конференција на ЕАСПД

- в) да промовира и да овозможува размена на модели на добра практика во однос на обезбедување на сервисни служби и поддршка за старите лица со попреченост.
- г) да делува за подигнување на свеста во рамките на европските институции за прашањето околу самостојното живеење на старите лица со попреченост.

3.2. Државите членки

- а) да вршат преглед на законските и административните правила и да ги менуваат со цел да гарантираат активно вклучување на корисниците на сервисните служби во процесите на донесување одлуки.
- б) дека структурните фондови треба во голема мера да се користат за транзиција од институционална грижа во сервисни служби за грижа во местото на живеење и самостојно живеење.
- в) дека треба да се воспостават системи на задолжително следење на квалитетот поврзано со квалитетот на живеење на лицата со попреченост.
- г) дека темите за пристапност треба да се задолжителни во наставните планови на студиите за архитектура и туризам, како и за градежниот сектор и за секторот за социјално домување.
- д) дека темата за стареење и палијативна грижа, особено за лицата со интелектуална попреченост, треба да е ставена на политичката агенда на сите држави членки.
- ѓ) дека тие треба да инвестираат во развојот на нови технологии со цел лицата да имаат контрола врз својот живот и да останат самостојни што е можно подолго.
- е) дека лицата со попреченост треба да имаат можност да го избираат нивниот вид на сервисна служба.
- ж) дека треба да се обезбеди холистичка структура за палијативна грижа за лицата со попреченост.

3.3. Чинители и обезбедувачи на сервисни служби

- а) дека старите лица со попреченост треба да бидат вклучени во развојот и дизајнот на новите сервисни служби и треба да се во можност да ги искажат своите желби и мислења за тоа како тие сакаат да живеат.
- б) дека соработката помеѓу сите вклучени чинители е неопходна.

- в) дека е потребна поголема индивидуализација во однос на планирање на сервисните служби со јасен фокус на транзициите особено од институционална грижа во грижа и поддршка во местото на живеење и семејството.
- г) дека мрежното работење и обука за пристапност е потребна.
- д) дека суштинска е постојаната обука на персоналот кој работи со стари лица со попреченост.
- ѓ) дека се применува холистички и професионален пристап во грижата до крајот на животот кој опфаќа обука, правни прашања и, каде е потребно, советување.
- е) Дека е важно да се поддржат лицата со попреченост со што ќе им се овозможи да го искусуваат континуитетот во нивните социјални мрежи особено кога тие живеат самостојно.
- ж) Обезбедувачите на специјализирана грижа и поддршка треба да развијат системи, методологии и мрежи со што ќе го олеснат трансферот на knowhow и знаење до чинителите од редовните текови.

4. Заклучоци

Оваа декларација е резултат на три различни меѓународни конференции организирани од ЕАСПД на кои дебатите и состаноците со експерти го покажаа патот за идните политики и стратегии за справување со прашањата на Европа која старее. Препораките треба внимателно да се земат во предвид и да се имплементираат, особено во контекст на следната Европска година на активно стареење и солидарност меѓу генерациите, 2012. Со тоа, ЕАСПД се надева дека ќе придонесе за позитивен и проактивен пристап кон стареењето во нашето општество денес.

Нашите општества се во можност да ги развијат потребните структури и механизми кои овозможуваат лицата со попреченост во целост да го живеат својот живот како вреднувани и почитувани граѓани. Клучните услови за поинклузивно, пријателски настроено општество кон попреченоста и стареењето се наведени во оваа декларација. Меѓу останатото, најсуштинските барања се во однос на пристапноста на изградената средина и целосната имплементација на концептот Дизајн за сите.

Обезбедувачите на специјализирана поддршка, knowhow и разбирање на специфичните потреби на лице со попреченост се основни. Сепак, начинот на кој се дава и се користи поддршката треба да се менува во иднина. Поддршката треба да е индивидуализирана, ориентирана кон лицето и да се обезбедува и во домашни услови. Поради тоа, од голема важност ќе биде зголемената соработка и пренесувањата на знаење за носителите на акции од редовните текови.

“Стари, па што?” е порака на надеж за сите Европејци кои може, порано или подоцна, како што стареат, да имаат потреба од поддршка за да живеат удобен и достоинствен живот.

Веб-напис за кампањата на РЦПЛИП - ПОРАКА (преземено од www.ndi.org)

Упорноста на организација во Македонија води кон значајна победа за лицата со попреченост

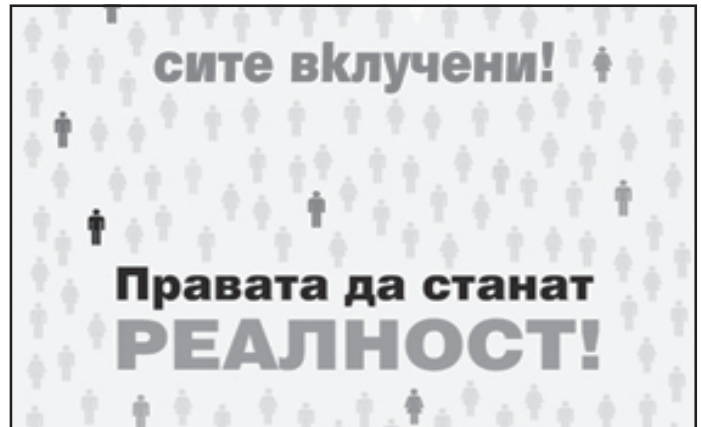
Потребни беа многу години, но граѓаните со попреченост во Македонија сега законски имаат право на еднаков третман пред законот.

Промената се случи кон крајот на минатата година кога Собранието на Република Македонија ја ратификуваше Конвенцијата на ОН за правата на лица со попреченост, збир на владини заложби и обврски за овозможување на целосни права за лицата со попреченост наместо тие да се третираат како објекти на милостина и институционализација. Македонската ратификација на конвенцијата беше резултат на долгорочна кампања што ја водеше организација која ги застапува правата на лицата со интелектуална попреченост, и која во текот на тој процес надмина големи политички и институционални пречки за да ги реализира своите цели.

Историски гледано, пристапот на Македонија кон попреченоста ја нагласуваше сегрегацијата на децата со попреченост, едноставни работни места за возрасните со попреченост, и спроведуваше малку, доколку воопшто, алатки со политики за интегрирање на лицата со попреченост во редовните текови на општеството. Оставени со многу малку опции и честите соочувања со социјалната стигма, многу семејства ги институционализирале нивните членови со попреченост. Ратификацијата на Конвенцијата на ОН подразбира, во поширока смисла, почеток во исправање на грешките од минатото и значајна интеграција на граѓаните со попреченост во социјалниот и економскиот живот на земјата.

Предводник во напорите за ратификација беше Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – ПОРАКА, национална, невладинска организација која ги застапува правата и интересите на повеќе од 20.000 македонски граѓани со интелектуална попреченост. РЦПЛИП - ПОРАКА вклучи членови на Собранието и на јавноста во широката кампања која опфати лобирање кај лидери на партии, издавање на мислења и организирање на меѓународни конференции со цел да се добие парламентарната поддршка потребна за ратификација на конвенцијата што Владата ја потпиша во 2007 година.

Овие напори со сериозен интензитет започнаа во 2009 година, кога РЦПЛИП - ПОРАКА одлучи дека има потреба од поддршка во насочувањето на политичкиот и законодавен процес во Македонија, па се обрати за помош кај Националниот демократски институт. Институтот беше вклучен во повеќегодишна програма финансирана од Националниот фонд за демократија со цел поддршка на напорите за лобирање во однос на законодавството од страна на македонските граѓански групи. Со обука овозможена од НДИ во однос на информирање на јавноста, односи со медиуми и проценки на политиките, РЦПЛИП – ПОРАКА разви законска стратегија и кампања за подигнување на јавната свест што доведоа до ратификација. За време на кампањата, РЦПЛИП – ПОРАКА изгради модел на застапување кој може да се користи и од други граѓански активисти во земјата.

“Оваа кампања се подготвуваше долго време и навистина сме задоволни што нашата напорна работа вроди со успех”, рече Василка Димоска, Програмски менаџер на РЦПЛИП – ПОРАКА. “Искусството навистина го преобрази начинот на кој ние како организација размислуваме во однос на лобирањето за законодавството и за нашата улога во демократскиот процес. Ќе ги применуваме научените лекции како што ќе започнеме со следење на имплементацијата на конвенцијата.” Кампањата на РЦПЛИП – ПОРАКА започна со колумна во еден од најтиражните дневни весници, Дневник, во која се даваат аргументи за итна ратификација. Истовремено, РЦПЛИП – ПОРАКА креираше и публикуваше материјали за кампањата, постери, флаери и информативна брошура под мотото “За правата да станат реалност!”. Лидерите во РЦПЛИП - ПОРАКА ги информираа своите локални организации низ целата земја за иницијативите и стратегиите како да се лобира кај членовите на Собранието во нивните изборни единици. Претставниците на РЦПЛИП – ПОРАКА се состанаа со членови на Собранието во 20 изборни единици каде НДИ помогна да се развијат канцеларии пред пет години. Тие лобираа и кај Претседателот на Собранието, г-дин Трајко Велјановски, за време на посетата на законодавниот дом. И покрај големите напори на РЦПЛИП- ПОРАКА, политичарите ги пропуштија ветените крајни рокови за ратификација, вклучувајќи го и Меѓународниот ден на лицата со попреченост во 2010 година.

Ѓродолжува →

Веб-напис за кампањата на РЦПЛИП - ПОРАКА (преземено од www.ndi.org)

Но, со разочарувањата само се зголемуваше одлучноста за ставање поголем притисок врз владата. Политичката криза минатата година, што донесе и предвремени избори во јуни, и овозможи на РЦПЛИП – ПОРАКА уште една можност – овој пат во текот на самата изборна кампања. Поддржана од НДИ, РЦПЛИП – ПОРАКА креираше изборна стратегија која вклучи собирање на картички за заложба од лидерите на главните политички партии за ратификување на Конвенцијата на ОН во рамките на 100 дена од конституирањето на новиот парламентарен состав. За две недели, РЦПЛИП – ПОРАКА обезбеди заложби од 10 партии. Кампањата беше широко покриена од националните медиуми; претставници на РЦПЛИП – ПОРАКА се појавуваа на ТВ, радио и во националните весници скоро секој ден во текот на кампањата. Иако

успехот не се случи во текот на тие 100 дена, Собранието едногласно ја ратификуваше конвенцијата, минатиот декември – навреме за да се одбележи Меѓународниот ден на лицата со попреченост во 2011 година.

Десет дена подоцна, РЦПЛИП – ПОРАКА и НДИ организираа тркалезна маса во однос на ратификацијата и обврските за македонската влада кои произлегуваат од Конвенцијата. Настанот на едно место собра повеќе од 60 учесници од организации и групи активни во движењето за еднаквост на лицата со попреченост, а беше отворен од Министерот за труд и социјална политика. За време на настанот, дискусијата се насочи кон предизвиците за да се обезбеди дека зборовите ставени на хартија во 2011 година ќе водат кон вистинско подобрување на животот на лицата во 2012 година.

Активности на Советот на Европа

Препорака до државите членки за учество на лицата со попреченост во политичкиот и во јавниот живот

На 16-ти ноември 2011 година, Комитетот на министри при Советот на Европа усвои препорака за учеството на лицата со попреченост во политичкиот и јавниот живот. Целта на препораката е да им предложи на државите членки начела и мерки, кои ќе го зголемат учеството на лицата со попреченост во политиката и во јавниот живот на локално, регионално, национално и меѓународно ниво.

Во овие услови, препораката има за цел да ја отстрани дискриминацијата и бариерите кои им ускратуваат на ранливите групи лица, како оние со попреченост, да уживаат во активното граѓанство. Истовремено, таа има за цел да го овозможи изразувањето на нивните мислења, како и нивното право да гласаат и да учествуваат на избори врз основа на попреченост.

Поточно, “Комитетот на Министри предлага владите на државите членки:

1. да продолжат со напорите за постигнување на целите во Акциониот план за попреченост на Советот на Европа кои се однесуваат на учеството на лицата со попреченост во политичкиот и во јавниот живот. Тие, исто така, треба да го следат и да го оценуваат спроведувањето на одредбите во акциониот план;
2. да преземат законски мерки со цел да се овозможи развојот на соодветни сервиси за поддршка кои ќе ги охрабрат лицата со попреченост да земат учество во политичкиот и во јавниот живот како граѓани кои имаат еднакви политички права и обврски. Тоа треба да се случи со почит кон начелата и мерките за: еднакви можности, пристапност, не-дискриминација во практикувањето на деловната способност, едукации и обука во демократското учество, вклучително и лицата со попреченост во процесите на донесување одлуки, итн.
3. да иницираат или да продолжат да работат на оценувањето на демократското учество на лицата со

попреченост и влијанието на национално, регионално и на локално ниво, за да се консолидира соработката помеѓу донесувачите на одлуки, телата за раководење со избори, истражувачи академски институции и НВОи во нивните соодветни земји со цел да се обезбедат информации и статистички податоци како и да се соберат добри практики;

4. да ја зајакнат нивната соработка со Советот на Европа преку размена на добри практики и развивање на меѓувладини активности и мрежи. Тоа ќе придонесе за креирање на услови за вклучување на лица со попреченост во политичкиот и јавниот живот;
5. да ја интегрираат оваа препорака во нивните национални стратегии, политики и програми за попреченост, да ја преведат на нивните официјални јазици и да ја прошират што е можно повеќе;
6. да ги вклучат лицата со попреченост, вклучително и децата и младите лица, преку нивните организации, во ширењето и спроведувањето на оваа препорака.”

Меѓу лицата со попреченост, оние со интелектуална попреченост можеби имаат најмалку еднакви можности за учество во избори, без разлика дали како гласачи или како кандидати. Недостатокот од пристапни информации за лица со интелектуална попреченост, немање пристап до гласачките места, намалена свесност меѓу политичките партии и изборните комисии на самите гласачки места, како и предрасуди за способноста на овие лица да носат одлуки се само некои од основните фактори кои можат да ги држат лицата со попреченост далеку од нивните права кои ги имаат како активни граѓани. За Европската Инклузија, учествувањето во политичкиот и во јавниот живот се однесува на вклучување во општеството и да се слушнат гласовите на лицата со интелектуална попреченост и нивните семејства.

Партнерства во рамките на програмата “Активни граѓани”

ПОРАКА: Отворете ги прозорците кон општина без дискриминација

Британскиот совет во 2009 година започна со програма наречена Активни граѓани. Главната цел на програмата е да им пружи поддршка на учесниците да преземат позитивна акција за општествена промена. Позитивната акција може да вклучува активности за вмрежување, подобрување на соработката, личен развој и интеркултурен дијалог. Во Македонија Британскиот Совет оваа програма ја спроведува од 2010 година, со посебен осврт на областите активно граѓанство и еднакви можности и разноликост. РЦПЛИП – ПОРАКА, на иницијатива на Британскиот совет се вклучи во оваа програма.

РЦПЛИП – ПОРАКА заедно со Здружението “Отворете ги прозорците” и Комисијата за еднакви можности на жените и мажите на Општина Карпош продолжува со спроведување на програмата на Британскиот совет “Активни граѓани” и во 2012 година. Планираните активности се во насока на сензибилизирање на учениците од седмо и осмо одделение во четири основни училишта (ООУ “Јан Амос Коменски”, ООУ “Димо Хаџи Димов”, ООУ “Лазо Трповски” и ООУ “Петар Поп Арсов”) и нивно информирање за значењето на поимите попреченост, дискриминација и еднакви можности. Главната цел на програмата е да се прикаже дискриминацијата што лицата со попреченост и нивните семејства ја искусуваат во секојдневниот живот, предрасудите, стереотипните однесувања и штетните практики на системот во општеството, но и на граѓаните воопшто. Истовремено, и подигнување на јавната свест, вклучувајќи и на ниво на семејството, во однос на лицата со попреченост, промовирање на почитта за правата и достоинството на овие лица и нивните семејства, како и за свесноста за нивните способности и придонеси. Истовремено, спроведувањето на активностите овозможува подигнување на свеста за концептот на активно граѓанство, како и посветеност за иницирање и спроведување на активности во заедницата.

Активностите што се опфатени во оваа програма се реализираат во три дела. Во првиот дел беа организирани трибини на кои учениците од основните

училишта ја проследија театарската претстава “Отворени прозорци”, напишана и одиграна од ученици од СУГС “Никола Карев”. Потоа имаа можност да се запознаат со Законот за спречување и заштита од дискриминација и со концептот на активно граѓанство, и на крај заеднички сите да поразговараме за попреченоста, дискриминацијата, предрасудите. Овие трибини учениците исто така ги искористија за да разменат идеи за иницирање на активности кои ќе ја опфатат темата дискриминација, а ќе ги спроведуваат со поддршка на нивните наставници.

Вториот дел од програмата, ги опфаќа активностите кои ги реализираат учениците од основните училишта заедно со корисниците на сервисните служби на РЦПЛИП – ПОРАКА и на здружението “Отворете ги прозорците”.

Третиот дел од програмата, кој ќе се реализира во првата половина на месец април, всушност претставува завршен настан на кој учениците ќе ги презентираат активностите и ќе ги пренесат пораките против дискриминацијата.

Реализирањето на целата програма “ПОРАКА: Отворете ги прозорците кон општина без дискриминација” е финансиски поддржано од Британскиот совет.

Активности на Обединетите нации

Одбележување на 21-ви март, Светскиот ден на Дауновиот синдром

Дауновиот синдром е генетска појава предизвикана од дополнителен материјал во 21-виот хромозом што резултира со интелектуална попреченост. Соодветната здравствена грижа, програмите за рана интервенција и инклузивното образование, како и соодветните истражувања се витални за растот и развојот на поединецот.

Во декември 2011 година, Генералното собрание го прогласи 21-ви март за Светски ден на Дауновиот синдром. Генералното собрание одлучи, започнувајќи од 2012 година, да го одбележува Светскиот ден на Даунов синдром на 21-ви март секоја година, и ги повикува сите држави членки, релевантни организации во системот на Обединетите нации и други интернационални организации, како и граѓанското општество, вклучувајќи ги невладините организации и приватниот сектор, да го одбележуваат Светскиот ден на Дауновиот синдром на соодветен начин, со цел да се подигнува јавната свест за овој синдром.

За време на првото одбележување на Светскиот ден на Даунов синдром 2012 година во седиштето на Обединетите нации во Њујорк, самозастапниците од Австралија, Бразил, Перу, Шпанија и САД, и професионалците од секој континент, меѓу останатите теми, дискутираа за инклузивно образование, човкови права и политичко учество, самостојно живеење, како да се работи со медиумите и со научни истражувања.

Конференцијата “Градење на нашата иднина”

Конференцијата “Градење на нашата иднина” беше поддржана од Постојаната мисија на Бразил во Обединетите нации, Постојаната мисија на Полска во Обединетите нации, Секретаријатот на ОН за Конвенцијата за права на лицата со попреченост и УНИЦЕФ, а беше организирана од Даунов Синдром Интернационал. Конференцијата претставува значајна можност за светот да се обедини и да покаже поддршка за овој ден, како и да ги слушне самозастапниците со Даунов синдром кога ги искажуваат своите загрижености, надежи и соншта. Очекуваме дека првиот Светски ден на Даунов синдром што е признаен од страна на Обединетите нации ќе помогне во креирањето на тренд за самозастапување кај лицата со интелектуална попреченост, а воедно и да се промовира нивната индивидуална автономија и целосно и ефективно учество во општеството, во согласност со начелата од Конвенцијата за правата на лица со попреченост.

Порака од Генералниот секретар на ОН

Денес ја одбележуваме првата комеморација на Светскиот ден на Даунов синдром. Го поздравувам глобалното партнерство помеѓу владите, активистите, семејствата, професионалците и другите кои неуморно работат за овој ден.

Многу долго лицата со Даунов синдром, вклучувајќи ги и децата, беа оставени на маргините на

општеството. Во многу земји, тие и понатаму се соочуваат со стигма и дискриминација, како и со законски и средински бариери така и со ставовите на луѓето со што се попречува нивното учество во заедницата.

Дискриминацијата може да биде злобна, како присилната стерилизација, или суптилна како сегрегацијата и изолацијата преку физичките и социјалните бариери. Лицата со Даунов синдром честопати се лишени од правото на еднакво признавање пред законот, од правото да гласаат или да бидат бирани. Интелектуалната попреченост, исто така се смета за легитимна основа за лишување на лицата со Даунов синдром од нивната слобода, но и за нивно задржување во специјализирани институции, понекогаш до крајот на нивните животи.

Во многу земји, девојчињата и момчињата со интелектуална попреченост немаат пристап до редовното образование. Предрасудите дека децата со Даунов синдром го попречуваат образованието на другите довело до тоа некои од родителите на деца со интелектуална попреченост да ги носат своите деца во посебни училишта или да ги чуваат дома. А сепак, истражувањата покажуваат - и се повеќе лица почнуваат да разбираат - дека разноликоста во училищата води кон учење и разбирање од што бенефит имаат сите деца.

21-ви март, Светски ден на Дауновиот синдром

Обединетите нации со децении работеа за да ја осигураат добросостојбата и човековите права за сите луѓе. Тие напори беа зајакнати со усвојувањето на Конвенцијата за правата на лица со попреченост во 2006 година. Конвенцијата ја отелотворува промената во парадигмата со која лицата со попреченост повеќе не се сметаат за објекти на милосрдие и благосостојба, туку како лица со еднакви права и достоинство кои можат да дадат огромен придонес во општеството на свој начин.

На овој ден, повторно да кажеме дека лицата со Даунов синдром имаат право на целосно и ефективно уживање на сите човекови права и основни слободи. Секој од нас да го направи својот дел за да им овозможи на децата и возрасните со Даунов синдром целосно да учествуваат во развојот и животот на нашето општество на еднаква основа со сите останати. Ајде да градиме инклузивно општество за сите.

Даунов синдром – што да се употреби (а што да не се каже)

Кога се говори за теми поврзани со Дауновиот синдром на начин кој е и фактички точен и ненавредлив за општата јавност, вклучително и лицата со Даунов синдром и нивните семејства, ве молиме разгледајте ја табелата подолу. Сигурни сме дека ги споделувате нашите загрижености, па затоа одвојте минута да проверите дека вашата копија е во согласност со следните јазични насоки и дека вие не продолжувате со било какви митови поврзани со состојбата.

НЕ УПОТРЕБУВАЈТЕ	УПОТРЕБУВАЈТЕ
Монгол	Лице/бебе/дете со Даунов синдром
Пати од или е жртва на Даунов синдром	Има Даунов синдром
Даун бебе/лице/дете	Лице/бебе/дете со или кое има Даунов синдром
Ретардиран/ментално хендикепиран/ назаден	Интелектуална попреченост
Заболување/болест/хендикеп	Состојба или генетска состојба
Даун (како кратенка)	ДС (како кратенка доколку е потребно)

МИТОВИ	ФАКТИ
Лицата со Даунов синдром не живеат многу долго.	Денес, лицата со Даунов синдром можат да очекуваат долг живот.
Само постари мајки имаат бебиња со Даунов синдром.	Иако кај постарите мајки постои поголема индивидуална можност да се има бебе со Даунов синдром, повеќе се раѓаат кај помлади мајки одразувајќи поголема стапка на раѓања кај оваа возрастна група.
Лицата со Даунов синдром не можат да постигнат нормални животни цели	Со вистинска и правилна поддршка, тие тоа го можат. Голем број лица со Даунов синдром научуваат да одат и да зборуваат, и многу од нив сега одат во редовни училишта, полагаат испити и водат целосен, полу-самостоен живот на возрасен.
Сите лица со Даунов синдром изгледаат исти едни со други.	Постојат одредени специфични физички карактеристики. Лицата со Даунов синдром можат да ги имаат сите нив или да немаат ни една. Лице со Даунов синдром секогаш повеќе ќе личи на своето семејство отколку на некој друг со таа состојба.
Лицата со Даунов синдром секогаш се весели и драги	Сите ние сме индивидуи, а лицата со Даунов синдром не се поразлични од било кој друг во нивните карактерни црти и разлики во расположението.

Социјални активности на дневниот центар - ПОРАКА Радовиш

Роденденска дружба во дневниот центар – ПОРАКА Радовиш

Прекрасната традиција за дружење и прославување на роденденот на г-дин Николајчо Николов, заменик генерален директор на рудникот “Бучим”, со корисниците на дневниот центар – ПОРАКА Радовиш продолжи и оваа година.

И покрај големите обврски и ангажмани кои ги има како стопанственик, г-дин Николов секогаш наоѓа време да ги посети корисниците, да внесе позитивна енергија и радост во нивните животи. По повод неговиот роденден ги почести најпрво со убав збор, а потоа со финансиска помош за да си купат нешто за нив лично и секако неизбежните пакетчиња со слатки нешта.

Голема благодарност од сите нас до г-дин Николов, кој е пример во градот како треба да се помага на оние кои имаат потреба и заслужено е миленик на најмаргинализираната група на граѓани.

Социјални активности на дневниот центар - ПОРАКА Скопје

Денови на пролетта

Во организација на Град Скопје - Секторот за екологија, а по повод почетокот на пролетта и Денот на екологијата, во градскиот парк се одржа манифестација на која зедоа учество повеќе граѓани и организации.

Корисниците на дневниот центар ПОРАКА - Скопје, веќе традиционално садеа цвеќиња. Тоа е активност која се спроведува во последните години, а овојпат се случуваше во градскиот парк. На манифестацијата, како домаќин, учествуваше и градоначалникот на Град Скопје г-нот Коце Трајановски, кој ги поздравил корисниците и заедно со нив посади цвеќе. Активноста по повод Денот на пролетта и Денот на Екологијата веќе прераснаа во прекрасна традиција која се надеваме дека ќе продолжи и во иднина.

Посета на Македонска опера и балет и Македонска филхармонија

Во рамки на социјалните активности на дневниот центар - ПОРАКА Скопје, а во соработка со Црвен Крст на Град Скопје, корисниците на дневниот центар ПОРАКА Скопје ја посетија Македонската опера и балет. На репертоарот беше адаптираната балетска претстава “Јованче и Марика”.

Соработката со МОБ продолжува, а исто така продолжува соработката и со Македонската филхармонија. Овој пат, дел од корисниците со родителите имаа можност да присуствуваат на изведба на филмска музика од анимирани филмови. Можноста да се присуствува на вакви настани секогаш предизвикува возбуда и задоволство кај корисниците на дневниот центар - ПОРАКА Скопје.

Социјални активности на дневниот центар - ПОРАКА Скопје

Во спортската сала на О.У. “Љубен Лапе”

Спортските активности се добра можност за подобрување на психофизичката состојба и развивање на спортскиот и натпреварувачкиот дух. Како и неколку години наназад, и оваа година О.У. “Љубен Лапе” ни овозможува најмалку еднаш месечно во зимскиот период да ја користиме нивната сала.

Во неа, корисниците на дневниот центар на ПОРАКА во Скопје ги искажуваат нивните спортски вештини и тоа најчесто во фудбал и кошарка, иако и активностите како трчање, тегнење јаже и скок во далечина не се изоставени.

Продолжуваат активностите за грижа и јавање на коњи

На наше големо задоволство, воспоставената соработка помеѓу коњичкиот клуб Три Стар и корисниците од дневниот центар ПОРАКА – Скопје продолжува и оваа пролет, но на нова локација. Корисниците и ангажираните лица ги посетуваат терените на коњичкиот клуб во населбата Новоселски пат.

Притоа, основната цел на оваа активност е да се развие љубов кон животните – коњите, како и да се научи како да се грижиме за нив и да ја одржуваме нивната хигиената. Како сосема крајна цел е да научиме правилно да го одржуваме телото додека јаваме, додека за оние кои не можат да јаваат е предвидено и возење со кочија. Во работата со корисниците, освен нашиот долгогодишен пријател Паоло, повторно е вклучена Наташа која е професионален јавач.

Наша Страница

Нови активности во дневниот центар - ПОРАКА Скопје

Новата програмска активност која што се спроведува со корисниците на дневниот центар - ПОРАКА Скопје е вклучување во процесот на создавање на театарска претстава. Воспоставена е соработка со двајца професионални акери, Македонка и Златко, кои на сопствена иницијатива решија заедно со нашите корисници да се обидат да направат претстава.

Идејата е корисниците да го почувствуваат начинот на кој се создава едно театарско дело, како и активно да учествуваат и бидат вклучени во процесот. Договорено е актерите еднаш неделно да го посетуваат дневниот центар и заедно со група на корисници да направат театарска претстава, совладувајќи разни актерски вежби и техники.

Сето тоа е едно ново искуство за корисниците кои со голем интерес го прифатија предизвикот и многу активно се вклучија во целиот процес.